

Lausunto

28.2.2024

VN/31464/2023
VN/31464/2023-VM-12

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen toiminnasta perittävistä maksuista

Opetus- ja kulttuuriministeriön on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen toiminnasta perittävistä maksuista annettujen valtioneuvoston asetusten muuttamisesta.

Maksuasetusmuutoksilla ehdotetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksujen nostamista 45 euroon opintopisteeltä. Jatkossakin korkeakoulu voi päättää myös tätä matalammasta hinnoittelusta tai täysin maksuttomasta tarjonnasta. Lisäksi yliopistojen osalta asetukseen ehdotetaan myös lisättäväksi opiskeluoikeuteen myönnettävän lisääjän hakemista koskeva 50 euron suuruinen maksu ammattikorkeakouluissa jo perittävää maksua vastaavasti. Lisäksi lukuvuosi-ilmoittautumisen laiminlyönnin jälkeistä ns. uudelleenkirjautumismaksua ehdotetaan korotettavaksi 35 eurosta 50 euroon. Asetusmuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan maaliskuussa 2024.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valtiovarainministeriö toteaa, että asetuseronnukset vastaavat pääministeri Orpon hallitusohjelman linjauksia. Hallitusohjelman mukaan avoimen korkeakouluopetuksen roolia väylänä osaamisen kehittämisessä vahvistetaan. Jotta monipuolinen osaamisen kehittäminen eri aloilla avoimen korkeakouluopetuksen kautta on mahdollista, lisätään koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia periä nykyistä korkeampia maksuja, jotka vastaavat paremmin koulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Valtiovarainministeriö kannattaa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksujen nostamista. Asetuseronnukset vahvistavat korkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen rahoitus pohjaa. OKM:n arvion mukaan ammattikorkeakoulujen tuotot avoimen ammattikorkeakoulutuksen opintomaksuista kattoivat vuonna 2022 noin 22 % opetuksen tuotantokustannuksista ja yliopistojen tuotot avoimen yliopisto-opetuksen opintomaksuista kattoivat noin 20 % opetuksen tuotantokustannuksista. Lisäksi OKM:n muistiossa todetaan, että myös vapaan sivistystyön oppilaitokset järjestävät yliopistojen kanssa tehtyihin yhteistyösopimuksiin perustuen avointa yliopisto-opetusta, joiden opiskelijamaksut eivät perustu yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista annettuun valtioneuvoston asetukseen. Näissä opinnoissa maksut ovat huomattavasti korkeammat.

Valtiovarainministeriö toteaa, että avoin korkeakouluopetus tarjoaa kaikille mahdollisuuden suorittaa korkeakouluopintoja. Avoimen korkeakouluopetuksen tarjonnassa on kuitenkin alakohtaisia eroja. OKM:n mukaan avoimen ammattikorkeakoulun puolella opintopisteitä suoritetaan eniten terveyden ja hyvinvoinnin alalla sekä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden alalla, vähän puolestaan esimerkiksi tekniikan alalla. Yliopistoissa opintopisteitä suoritetaan eniten kaupan, hallinnon ja oikeustieteen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

aloilla, kasvatuksen alalla ja yhteiskunnallisilla aloilla. Avoimessa yliopisto-opetuksessa aliedustettuja aloja ovat mm. tekniikka ja luonnontieteet. Nykyinen tarjonta heijastelee osaltaan myös eri alojen koulutuksen järjestämisen kustannusten eroja.

Valtiovarainministeriö katsoo, että esitetyt asetusmuutokset antavat jatkossakin korkeakouluille mahdollisuuden päättää myös enimmäismaksuja matalammasta hinnoittelusta tai täysin maksuttomasta tarjonnasta. Avoimen korkeakouluopetuksen hinnat voivat vaihdella myös korkeakoulujen sisällä esimerkiksi kurssin järjestämisen kustannusten perusteella.

Työmarkkinanäkökulmasta avoimeksi jää millaisia vaikutuksia avoimen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintojen maksujen korotuksilla voisi tulevaisuudessa olla työvoiman saatavuuteen eri aloilla. Enimmäismaksujen korotusten vaikutuksia eri alojen opintojen suorittamiseen tulee seurata, samoin kuin mahdollisia vaikutuksia työmarkkinoille.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Jakelu

OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi

OKM KTPO Strategisen ohjauksen vastuualue, Ulla Mäkeläinen
OKM KTPO Korkeakoulupolitiikan vastuualue, Petri Haltia

VN/31464/2023-VM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: